

12

1654 5

18

OPE DIVINA,
ET A MAGNIFICO ICTORUM ORDINE
FACTA POTESTATE,
DISSERTATIONEM

ad

JUS MARITI- MUM

Spectantem,
PRÆSIDE,

DN. JOACHIMO Nergern/GRY-
PHYMONTE SIL: J. U. L. CURIÆ PRO-
VINCIALIS, SCABINATUS & Facult: Jurid: Proto-
Notario, nec non Consistorii Ecclesiastici, quod hic est,
Advocato Ordin ario,

placido examini subjicit

BENEDICTUS Strauß/ VVitteb. Saxo
A. & R.

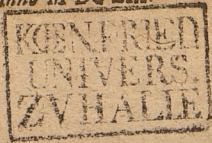
In Auditorio Juris Consultorum
ad Diem Aprilis.

N. 45.

WITTEBERGÆ

Typis JOHANNIS RÖHNERI, Acad. Typogr.

Anno M DC LIX.

28.

P. 166.

fua
i vi-
dei-
cam
, in
mo-
fine
: &
ufas
g. &
st. 2.
ere-
. ap.
dita-
fuit.
pro-
n-

OPUS DIVINA
ET A MATHIASO HISTORIA ORIGINIS
FACTA IN STATU
DISSERTATIONEM

MUS. MARIT.

MUM

DI. JOACHIMUS

...

...

...

...

...

...

...

...

A. Z.

IN Nomine Domini nostri Jesu Christi, exemplo Sacratissimi Imperatoris Nostri, ad hunc actum progrediar, l. 2. C. de off: Praef: Praetor: Afr. Bene namq, uniuersa geruntur ac competenter, si rei principium fiat decens ac amabile Deo, Nov. 6. in pr. cuius sine beneficio nihil nos dignum agere cognoscimus, l. 1. d. t. C. de off: praef: Praet: Afr: Minimè ergò confidamus ingenio nostro: sed omnem spem ad solam referamus Providentiam summae Trinitatis, unde & mundi totius elementa proceserunt, & eorum dispositio in orbem terrarum producta est: Constit: de Concept: D. ad Tribon: Ut igitur benignissimum Numen conatus hosce meos secundet ac prosperet, & laboribus meis benignè annuat, contendo ab Eo deuotissimâ prece; Quo Autore & Adjutore esto,

A 2

§. I. Deus

Deus ter Opt: Maximus universi hujus effector & gubernator, eo potissimum sine molitus est mundum, & copiosissimo apparatu eundem instruxit, ut eum homini, nobilissimo creaturarum, & in quem sui ipsius imaginem cum utriusq; mundi simulachro impresserat, tanquam peculium ornatisimum possessionemq; traderet. Hinc *Seneca 2. de benef: C. 29.* iniquos hujus tanti muneris censores increpans; quanto satius est, inquit, ad contemplationem tot tantorumq; beneficiorum reverti & agere gratias Diis, quod nos in hoc pulcherrimo domicilio voluerunt secundas sortiri, quod terrenis praefecerunt. Istam divinae donationis formulam integram non pigrobor ascribere: quae his verbis *Gen. 1. vers. 28. legitur: Crescite & multiplicamini, & replete terram, & subiicite eam: & dominamini piscibus maris & volatilibus caeli, & universis animantibus, quae moventur super terram.* Hinc obscurandarunt homini divinae providentiae instigatae animantes, id est, subjectionis animum ipsis Deus indidit, ut se homini ultrò offerrent, qui familiariter introspectas propriis ac naturae cujusq; convenientibus nominibus discriminavit. Ut ut verò protoplasti infaustissimo suo lapsu se Dominio hoc indignos reddidissent, repetitum tamen ivit Numen hanc ipsam suam liberalitatem Noacho suisq; *Gen. 9. v. 2. ita: Terror vester ac tremor sit super cuncta animalia Terrae & super omnes volucres caeli, cum universis, quae moventur super terram: Omnes pisces Maris manui vestrae traditi sunt &c.* Quod imperium vim suam maximè adhuc monstrat in terrore, dum, viso homine, fugà correpta bestiae sese abripiunt, pusioniq; baculo, instar

star sceptri utenti secula aliquot ferarum parentitum industriâ, dum vi& armis eas coercemus, hinc frena, hinc juga, hinc tot in eas excogitata insidiâ, quas Venationes appellamus.

§. 2. Donatio hæc an toti humano generi, an soli Adamo post mundum conditum concessa sit, ambiguo Marte inter Doctores disceptatur; adeo ut vix scias, quibus herba porrigenda sit? Ipsemet solo discendi studio ardens, utriusq; partis quædam rationum momenta perpendam; Donationem istam toti humano generi vendicantium hæc sunt; Quorsum tot tamq; vasta regionum spatia, tantus agrorum proventus, & dives adeo rerum omnium supellex, si non plures quam duos divina intuita fuisset Liberalitas? Et quid quæso apertius ipsâ divinæ traditionis formulâ; in qua concessioni potestatis subjiciendi orbem terrarum, benedictio divina, cujus virtute multiplicandum esset genus humanum, expressè præmittitur. Imò, quidni Deus ab initio generi humano jus in res hujus Inferioris cum à mundo condito, tum eo post diluvium reparato contulisset? Quâ concessione omnia communia videntur aut indivisa fuisse, veluti unum quasi cunctis patrimonium;

Ne signare quidem aut partiri limite campum

Fas erat; in medium quærebant

Sic:

--- Pervium cunctis iter

Communis usus omnium rerum fuit.

Abeliq; pecora & compascua sua, Caino verò agros & fata sua fuisse, infantilis orbis ætas docet; nec proletarium argumentum in ipsâ divinæ traditionis repetitâ formulâ Gen. 9. ubi non Noacho tantum sed, singulis Noachidis id

A 3

juris

juris cesfit. Facit pro alterâ parte, quod *Lactantius Divin: Instit: l. 5. seu de justitia C. 5. habet*; Non est, ut existimemus, nihil omninò tunc temporis fuisse privati; sed more Poëtico figuratum, ut intelligamus, tam liberales fuisse homines, ut natas sibi fruges non includerent, ne soli absconditis incubarent, sed pauperes ad communionem proprii laboris admitterent. & *Ecclesi: C. 17.* exsertè unico hominum pari divinam hanc liberalitatem defert; & cum Adamus, ut Adamus, solus potestatem occupandi universum hoc habuisset, à natura hujus proprii alienum esset, alios admittere. Sed hic immorari non licet: cum, quod quidam volunt, meritis sumo suo, ferarum, volucrum & piscium dominium Principes jam suum fecerint, jus enim venandi territorio Eorum cohæret: aut juris Gentium venatio subditis, utut his illà interdictum fuerit, illibata adhuc maneat: Non possum facere, quin hic *Cl. Strauchii ex disert: de Imp: Maris C. 8. §. 5.* verba adscribam hæc: Sic, etsi venatione subditis interdicatur, nihilominus manet venatio juris Gentium: sufficit enim Principem esse, qui non alio, quam Gentium jure facere feram suam potest, & supervacua est disputatio, quo jure interdican venatu subditos Magnates. Quod alii præscriptione, alii occupatione, alii servitute constitutâ, alii aliter fieri volunt. Sed faciunt & facere potuerunt jure optimo maximo Imperii.

§. 3. De Maris conditione, utrumne illud commune, & in quod nemini competat jus, an ejus naturâ sit, ut occupantis imperio subjici queat, non minor doctorum controversia gliscit? Verùm, sit, quod jure Gentium Mare liberû fuerit, per ea quæ tradit Cicero i. Offici: ita verò sonant

nant verba : Quid tam commune quam mare fluctuan-
tibus, littus eiectis, & Ovidius Sexto *Metamorph* :

Quid prohibetis aquas, usus communis aquarum est,
Nec solem proprium natura nec aëra fecit,
Nec tenues undas; ad publica munera veni.

Et jure nostro id tralatitium est, Moribus tamen tempo-
rum ab eo valde recessum est, ita ut mare & littora ejus-
dem dominio Regum ac Principum adscripta habeantur,
nec liberum amplius mare sed clausum videatur.
Excell: Suevus Velit: 6. additam: 1.

--- Hic cepit leges & condere regna,

Injecit pariter vincula & ipse mari.

Nec clausit penitus, nec promiscè omnibus undas
Et certà voluit lege patere Thetin.

Cl: Buchnerus noster.

Nescius quidem haur sum, multos adhuc esse, qui persua-
sum sibi habent, mare in laxitate naturali ac promiscuo
usu semper fuisse nec Dominio alicujus subjici posse; Ve-
runtamen, quemadmodum terra & littora occupatione
& longinquò usu quin possint fieri alicujus, ut statuamus
quid vetat? *arg: l. 14. ff. de injur: l. 3. pr. ff. ne quid in loco publ:*
quod maximè respectu partium, hoc est, quæ interiora
sunt maria, non verò totius, id est maris exterioris uni-
versi seu Oceani verum est, *Exc: Klengel de jure Limit: th.*
21. Sic & Grotius de jure B. & P. C. 5. (Quem, Virum ingentis
eruditionis & rerum humanarum divinarumq; Scientis-
imum appellat Selden: lib. 1. de mari clauso C. 26. aliter ac de
eo Dn. Thabor in Racemat. Rubr. Analysis Legum C. de fur-
dis p. 299. judicat; Ita nimirum ajens: solent Panfophi isti
ex puteis aliorum undecunq; corrasa pro suis venditare,
ut

ut Panfophorum nomen & venerationem ab imperitâ
juventute & multitudine emercentur) *vid: & Loccen: de
jure Maritimo, lib. 1. C. 4. S. 3. ibi, si discrimen inter impe-
rium maris universale & particulare, ejusq; modum ritè at-
tendatur.* Minimè enim contemplamur amplum istum
Oceanum, quem Sacræ Literæ abyssum aquarum appel-
litant, qui reliqua omnia suâ vastitate & magnitudine su-
perat, & solius Numinis dominio subjacet, sed mare istud
particulare, uti vocant, seu interius, quod imperio Regis,
Principis aut reip: subesse potest, quatenus in ejus ditio-
ne est. Nec repugnat proprietati huic inexhausta maris
sufficiencia vel abundantia: Quin potius vertendum hoc
dixerim; Quia tantæ magnitudinis mare est, ut ad omnes
usus sufficiens sit, potuit per partes occupari, citra cujus-
quam injuriam, quoniam semper super sit tantum, quan-
tum aliorum usibus satis sit. *Ampl: Job: Strauch/ Antec:
Jen: C. 2. tb. 8. de Imp: Mar: Ac, nonne candela mea tanti est
splendoris, ut pluribus ea sufficere, & ex ea etiam alia ac-
cendi possint, num propter sufficienciam hæc indignè
mea sit? Quemadmodum enim nemo negat, culmos
meslis meæ, meos esse, adeoq; & detritas de hisce spicas,
itemq; aquam per tubos subterraneos in labra mea col-
lectam, meam esse; & tamen in usus promiscuos spicile-
gia atq; racemationes, superfluum deniq; aquæ per tu-
bos colliquatæ, der Absall/ parere, experientia docet, se-
cundum regulam communem: Quod tibi non nocet &
alteri prodest, omninò ei communicare debes; ita nihil
impedit, alio atq; alio respectu quidvis aliud in Domi-
nio esse & non esse. Quin quod proprietatis rei, aliis
usum, quàm domini, non excludat, in privatorum rebus
vel*

vel usus fructus & usus doceat. Et uti agellus meus pro-
pterea non desinit mihi proprius, inq; dominio esse
meo, si Titius in eo usum & fructum habeat: ita mari nec
obstabit communis ejus, certâ quadam ratione, usus,
quominus, non tantum Imperio populi, de quo forsan
minus dubii, sed & dominio sit. *Dn. Job: Strauch An-
tec: Jen: C.3. th.2. de Imp: Mar:*

§. 4. Navigationem ipsam & præcipuè quidem com-
moditates ejus ac utilitates, si vellem recensere, latis-
simum ingrederer campum, unde tam citò pedem efferre
non sineret me rei dignitas. Sanè fructuosa ista & ad mul-
tiplices res facilius minoreq; impensâ transferendas
maximè ea conveniens est. Quis modò satis ac dignè
explicitet facilitatem hinc ad mutua commercia nobis da-
tam? Ne enim itineris longitudo impedimentum, alio-
rum intrare regiones, adferret, breviorẽ viam, per ma-
re sc: invenit antiquitas, ut mundum tanquam unam
domum communiter inhabitantes, crebro nos invicem
viseremus, & apud se nata quisq; alteri communicans vi-
cissim commodè acciperet res apud illum abundantes,
ac sic exiguam tenens terræ partem, ita tanquam si tene-
ret universam, frueretur ejus, quæ ubivis sunt, bonis. Li-
cet itaq; nunc tanquam in communi mensâ convivarum
unicuiq; ea quæ sibi apposita, dare alteri longius accum-
benti, ac contra quæ apud ipsum sunt, accipere manu
tantum extensâ. Et hoc optimè juri naturæ convenit.
Cum enim omnia apud omnes hominum usui neces-
saria non proveniant, ex noto Poëtæ dicto; *sup. de immi-
-* Nec verò terræ ferre omnes omnia possunt,
Ideo natura velut fida humanæ necessitatis ministra sic
ordinavit, ut usibus hominum per navigationes & com-

B

mer-

mercia succurreretur, & societatis humanae vinculum conservaretur.

§. 5. Dum in precedenti tertia affirmatum, Mare Dominio Principum subiectum esse, operæ pretium erit inquirere, an advehendis mercibus in eodem vectigalia imponi possint ab Eo, qui in terra imperium habet? Et quidem vectigalia hodierna luce Regalibus adnumerari certum est per *C. un: qua sint Reg. 2. Feud: tit. 56. l. 7. C. de SS. Eccl: Berl: p. 3. 52. 19. Schulz: in Synop. Feud: C. 7. n. 122.* Unde nulli licitum sine privilegio & permisu Principis vectigalia constituere, *l. 10. ff. de vect: l. 3. C. de nov. vect: inst:* ob eam præprimis rationem, quia vectigalium jus maximum est, und gehöret zur Keyserl: hohheit und besondern Reservaten / *R. A. zu Regensburg Anno 1576. §. dadurch denn cum §. seqq.* Quo facit textus in Schwaben Spiegel/Landrecht *Cap. 12. n. 4.* Alle Zöll und Mungen die in Römischen Reich seynd / die sind eines Römischen Königes / und wer sie haben will/ Er sey Pfaff oder Key/der muß sie haben vom Röm: Reich und dem Römischen König/und wer das nicht thut/der frevelt am Römischen Reich/ *§. num. 3. C. 12.* Wir verbieten allen und jeden / die in unserm Reich seind / daß Sie keinen Zoll nehmen ohne urlaub. nec enim permittendum, exactione vel plurium vel omnium augere rem privatam, quippe quod vel maxime à re, hoc est, utilitate publica alienum est. *Dn. Meier: in Colleg: Argent: de publ: §. vect: §. 6.* Neq; hoc dictum mirum est, quippe multum vectigalia ad Principatus sustentationem faciunt: Imperium, ait Cero, sine vectigalibus nullo modo retineri potest, & vectigalia patrimonium

monium Imperii & ornamenta Pacis ac belli subsidia
vocat *Florus*, lib. 3. C. 13. Imò, *Tacitus* 4. *Hist.* C. 74.
inquit: Neq; quies gentium sine armis, neq; arma
sine stipendiis, neq; stipendia sine tributis haberi
queunt. Unde iterum referente *Tacito*, lib. 13. *an-*
nal. Neronem omnia vectigalia abrogantem, me-
rito Senatus Romanus nimium profusa liberalitatis
arguit. Quæ ipsa ergò iniquè non postulatur, cum
enim protectio & defensio viarum publicarum navi-
gationumq; ad Principes pertineat, ratio suadet, ut
emolumenta inde provenientia etiam ad ipsos Princi-
pes spectare debeant l. 13. l. 3. *de off. Præs.* l. 1. §. 12. ff. *de off.*
præs. urb. Gail 2. obs. 64. n. 2. qui defensionem seu salvum
conductum præstant vel literis securitatis (uti istas vo-
cant) vel adjunctis militibus & stipendiariis, qui custo-
diam transeuntibus præstant, das persönlich oder le-
bendige Geleit/quod hodie communiter dicimus Con-
voynen. Originem indicat *Glos.* in art. 8. *Weichbild-*
vers. Münz und Zoll / Verba hæc sunt : Denn vor-
mahls da die Leute miteinander kriegten / und sich
das Volck nicht geregen dorffte/da sahten die Römer
in dem Lande/ daß man Voleten nehmen solte / (daß
ist Gelait-Brief) und von dem man Voleten neh-
me / der solte den nehmer schadlos halten binnen sei-
nen Geleite/und daß war von des Reichs gunst zuge-
geben denen Fürsten/ daß Sie davon Strassenreiter
hielten/die das Volck beschirmeten/ das gasteweise in
ihr Gebiete fehme/Quod & hodie nonnullis in locis ob-
servari videtur, daß die Ausreiter die Strassen zur
Zeit der Messe bereiten müssen. In hisce territoriis di-
citur, auffn halt Reuten / quod plerumq; tanquam

Feudi onus Prætoribꝫ vel Scultetis certorum districtuum
& pagorum (in vern: *denen Landschulgen*) incumbit.
Quod ut plurimum fit, cum mercatores ad nundinas
eunt, quando enim nomina sua profesi sunt, pecuniâ
(*Glaidgeld*) solutâ, securitate accepta, (*Glaid neh-
men*) securi transeunt territorium illius Principis, à quo
securitatem nacti sunt. *Webn. obs. Pract. verb. Glaid.*
Quæ & ad vectigalia marina seu angarias, ut vocant, ap-
plicari possunt, vide *Stypm. de J. M. p. 1. C. 7. n. 11. 12. Loccen. de eod. lib. 1. C. 5. th. 5.* Ac nonne in mari suam Princeps præ-
stat operam, quando navigationes adversus piraticas ex-
cursionem defendit? *Arnold Vinnius ad §. 1. Instit. de R. D.*
qui enim latrones ac prædones in terra dicuntur, ii in
mari sunt Piratæ, navigantium securitatem turbantes
l. 3. §. 1. ff. nauta, caup. l. 14. pr. ff. commodati, l. 19. §. 2. ff. de capt.
quo sine naves exploratoriæ & excursoriæ, ut securita-
tem maris explorent ac tutentur, mareq; à malis istius-
modi hominibus purgent, haberi solent; hinc non mo-
do naves prædatoriæ & piraticæ (ut Livius istas appelli-
tat) licite diripiuntur, *Auth. Navigia C. de furtis*, sed &
ipsimet piratæ ab occurrentibus impunè læduntur, ac se-
verissimis pœnis subjiciuntur, *Auth. sed nove jure C. de
serv. fug. Nov. 134. Cap. 13. vers. eos verò.* Recte ergò Prin-
cipes propter operam in defendenda & conservanda
navigatione adversus insidias & invasiones Piratarum
præstitam, navigantibus vectigalia, gabellas & collectas
imponunt, *Franzk. exerc. 4. quest. 1.*

§. 6. Cum ergò Principes optimo jure tali beneficio
gaudeant, non levem hic prævaricantibus pœnam dicta-
runt, quippe, si per dolum non solvatur vectigal, res in
com-

commisum cadunt *l. 14. ff. de publ. Exc. Gorb. Suevus Feud.*
5. th. 6. in fine, Wurts: Exerc. Jur. publ. 6. th. 6. & seqq. Quod
plerumq; contingit, cum mercatores & aurigæ cum
mercibus quas vehunt, à regia solitaq; via deflectunt &
alià transeundo telonia declinant: non enim per aliam
viam eundi quisquam habet facultatem, nisi per quam
cursus publicus stare dignoscitur, *l. 2. C. de cursu publ.* ex
justa tamen causa hic devians excusatus erit, ut si flumen
sic abundasset, ut impletet omnem locum, in quo iri
oportuit, vel aliqua fortuita calamitas eundem locum
evertit, *l. 2. §. 8. ff. si quis caut. in jud.* tunc non debent
merces fisco vindicari, *l. 15. l. ult. §. 8. ff. de public.* Sicq; res
sefe habet cum navibus ipsis; jactatæ enim & expulsæ erro-
re itineris, vi aut tempestate in alienum portum, velut
ad alienum præsidium confugientes, ex communi gen-
tium jure fidam stationem habere libereq; recedere so-
lent,

Sive errore viæ, seu tempestatibus acti
(qualia multa mari nautæ patiuntur in alto)
Fluminis intrastis ripas portuq; sedetis
Ne fugite hospitium.

Eteo tendunt privilegia ab Imperatoribus istis concessa.
Nulla enim vis Nautis fieri debet, & si quis fecerit, seve-
rissimè puniatur *l. 1. §. ult. ff. ad L. Jul. devi privo.* Quæ-
cunq; naves, inquit, Imperatores Honor: & Theodosius,
ex quolibet portu seu littore dimittuntur, nullam con-
cussionem vel damna sustineant. Sed plura hac de re vid.
th. 10.

§. 7. Non immerito verò talibus gaudent privilegiis
mercatores, cum nonnunquam periculis multis sint

impliciti. Mox naves deprehensa ventorum adversantium tempestate aut merguntur scopulis, jactantur certo miserè quasanturq; partibus omnibus, adeò ut intrans mare haut dubitet quin vitam suam obijciat ventis ac grasantibus fluctibus; hinc Poëta

I, nunc & ventis animam committe, dolato
confisus ligno, digitis à morte remotus

Quatuor aut septem si sit latissima tæda.

Imò, nescio quis eruditorum judicavit, navigationis inventorem, mortis inventorem fuisse, quippe exiguum certe lignum est, tam temere navigantes cui animas suas credunt, hinc Imperatores *l. 6. C. de off. rect. Prov. ajunt* navigationem sæpe periculofam & incertam esse hiemis tempore, hoc enim mare ad navigandum intempestivum, & Scriptoribus hieme maria dicuntur clausa, eà verò exactâ, aperta, ver enim aperit navigantibus maria, cujus in principio Favonij hibernum molliunt cœlum; hujus rei cognitio & Jctis & negotiantibus, præprimis verò militibus necesaria, hinc Vegetius, major, ait, adhibenda est cautela, quando exercitus navigat cum liburnis, quàm cum privatarum mercium festinatur audacia. Hodie verò nunquam claudi maria, fervere non minus hieme quam æstate *Paulus Merula* scripsit. *Vide Henelium in Otio Uraislav. c. 29.* Magna igitur pericula metuenda navigantibus ex procellis, Syrtibus, cœcis & latentibus scopulis, hostibus, Piratis aliisque adversis, quæ *Tacitus Annal. 15. 46. 2.* Maris casus appellitat. Ast! ob adversa averfanda navigatio minime est, cū nec in terra desint mala, quæ bona comitantur; ob quæ tamèn bona non fugimus. Ac nonne in terra iter facientes sæpe quasi

terre-

terrestre, ut ita loquar, naufragium patiuntur? dum gravi tempestate suborta in locis solitariis ac sterilibus, aut infidis arenis in aestate, aut acri hieme, & in viis superatu difficilibus, ipsis nivibus obruuntur. Imò, quam molestiam, quam injuriam in mari Piratæ, turbantes navium securitatem, eam in terra latrones prædonesq; pariunt, *l. 3. §. 1. ff. nautæ, caup: l. 18. in pr. ff. commodati, l. 9. §. 2. ff. de capti:* Agricola quidam fertur, aliquando ex nauia qualivise, ubi parens ejus & avus mortem oppetiissent; respondit nauta: vel in navi vel in mari. Agricola, cur ergo, inquit, tu navem & mare non reformidas & vitas? Nauta contra interrogavit rusticum, ubi ejus majores obiissent, respondit rusticus: domi & in lecto; cur ergo, inquit nauta, domum ac lectum non horres ac refugis? Sic enim sese res habet, tam terra quam mari curæ, pericula ac metus se socios addunt vel invitit.

§. 8. Nunc personas ipsas, quas ad navigandum adesse oportet, tangam: in frontispicio occurrunt exercitor & magister navis. Ille appellatur, ad quem quotidianus navis quæstus pertinet, §. 2. *Inst: quod cum eo qui in al: pot:* Germanice *Reeder/eigenthumbs Herr des Schiffes*. Hic verò, qui ab exercitore navi præponitur & cui totius navis cura mandata est *l. 1. §. 1. ff. de exerc: act: l. 57. ff. de V. S.* in vernaculo vocatur *der Schiffer*/ Et non tantum ille magister dicitur, quem exercitor præposuit, sed & ille qui à magistro substitutus est, *l. 1. §. 5. ff. nautæ, caup:* Hos sequuntur gubernator navis, qui clavum regit, *der Steuerman*/ qui navicularius, *l. 1. §. 2. ff. nautæ, caup:* item naviculator interdum dicitur, imò, & nauta *l. 1. §. 2. eod: tit:* Nunc mesonauta, *der Haupt Bosman*/ qui

qui is dicitur qui medium locum tenet inter nautas
summos & imos, summos, ut prœretas & gubernatores:
imos ut remiges: qui deniq; aliis remigandi signum præ-
bet; apud Platonem hortator dicitur, quia excursum &
exhortamenta moderatur, *Gothofr. in annot. ad l. 1. ff.
nauta, caup.* Præterea quidam sunt in navibus, qui custo-
diæ gratia præponuntur, id est, navium custodes & dicta-
rii, qui annonam navis administrant *l. 1. §. 3. ff. nauta,
caup.* Nunc remiges, hoc est, qui remos agunt, **die Ruder
Knechte**/qui cesante vento, navem remigando propel-
lunt, *Dn. Meier. in Colleg. Argent. ad tit. Furti adv. naut.
caup. Stab. tb. 1. quæso videatur.* Quæ delibasse sufficiat.

§. 9. Res tempestate maris ejecta num domini ma-
neat num occupantis, disceptant inter se Doctores. Et
jure gentium quidem minime ambigendum, quin lapilli,
gemmæ, conchilia & similia in littore maris inventa
occupantium fiant §. 18. *J. de R. D. l. 1. §. 1. ff. de A. R. D.*
Quæ enim nullius sunt, ea, ratione naturali, occupanti
conceduntur *l. 3. in pr. ff. de A. R. D.* Jam præsumuntur
è mari talium feraci ejecta nullius in dominio extitisse
Zoës. ad tit. de A. R. D. n. 19. Longe verò aliter res sese
habet cum mercibus ejectis, quæ minimè pro derelictis
sed tantum pro deperditis habendæ. Nonnulli quidem
concludere conantur, Mare & littora ejus subiecta si sint
Principum dominio, omnino quæ in eis inveniuntur,
eorum erunt. *Arumæus, Volum. 4. Jur. publ. Discursu 42.
tb. 43. & Bodinus lib. 1. de Rep. Cap. 10. pag. mibi 267. &
seqq. de Gallie consuetudine:* Cum enim, inquit, Lega-
tus Cæsaris coram *Henrico II.* Francorum Rege, questus
esset, duas naves ad littus ejectas, & ab Jordano Ursino
captas

captas esse, easq; restitui postulare: Annas Momorantius Magister equitum respondit: ea quæ ad littus fuissent dejecta, gentium jure ad Principes, qui littoribus imperant, pertinere. Verum *Covarruvias Tom. 1. Relect. C. peccatum de R. J. in 6. part. 3. §. 2. de thesauri invent. jure*, eleganter sententiæ huic respondet: Hanc consuetudinem, quod attinet, ego ingenuè fateor, me prorsus juxta æquitatis & justitiæ restitucionem non percipere, qua possit ratione ea defendi; nam iniquam esse non dubito, nec video ex qua causa dubitari possit? Quid enim obscuro naufragus miser fecit, ut dignus sit amissione rerum, quæ ad ipsum lege naturæ pertinent. Quid item Principem Christianissimum movere potest, ut tam impiam & crudelem consuetudinem probaverit, aut eam à judiciis observari promiserit. Et hoc est, quod Imperator Constantinus vult: res ejectas ad dominos pertinere. Quem *Carolus V. in Nemese sua* sequutus est, *artic. 218.* Verba hæc sunt: *deßgleichen an vielen enden der Mißbrauch ist / So ein Schiffman mit seinem Schiffe schifbrüchig wird / daß Er als denn der Obrigkeit dessen Orts mit Schiff / Leib und Gütern verfallen sein soll / 2c. Die und dergleichen gewonheit wollen wir / daß eine jede Obrigkeit abschaffen und daran sein soll / damit Sie hinfürder nicht geübet / gebraucht oder gehalten werden / als wir denn auß Keyserl: macht dieselben hiermit auffheben damit vernichten und abthun / und hinfürder nicht eingeführet werden sollen.* Quod æquitati congruum maxime est, minimè enim pro derelicto habendum est, quod dominus non ideo abjecit, quia amplius suum esse

C

non

non vult, sed alia mente: ac proinde id ejus, qui abjecit, manet, nec fit apprehendentis. *Arnold. Vinnius ad §. ult. Instit. de Rer. Div.* Pergit iste: qui enim oborta tempestate levandæ navis gratia res aliquas projiciunt, non hanc mentem habent, ut eas pro derelicto habeant, quippe si invenerint, ablaturus; & si suspicati fuerint, in quem locum ejectæ sint, requisituros: sed ut levatæ naves maris periculum effugiant. *l. 2. §. ult. ff. ad L. Rh. de jactu, l. 9. §. ult. ff. de Rer. Div. l. interdum 21. §. 1. ff. de acq. vel amit. poss. l. 9. §. ult. ff. de A. R. D. Clar. Dn. Joachim. Schnobel. Disput. Pandect. 20. tb. 10.* furiis ergo infernalibus ludibrium debent illi impurissimi asentatores, qui persuadent Principi suo, omnia privatorum & merces ejectas hujus semper & ubiq; esse, de quibus non ineleganter Juvenalis:

Si quid Palphurio si credimus Armillato,
Quicquid perspicuum pulcrumq; est a quore toto
Res Fisci ubicunq; natat.

§. 10. Propterea non dubitandum est: quin inventor harum mercium lucrificandi causâ eas detinens & non restituens, vel inventionem publicè non significans, furti teneatur, §. ult. *Instit. de Rer. Div. l. 43. §. 4. ff. de furtis, Coler: part. 1. Decis. 140. Schnobel. Disput. Pand. 20. tb. 10. Schneidew. ad §. ult. Instit. de R. D. quod §. 14. uberius ducetur.* Sed hæc de illis navigiis, quæ piraticam exercent pravitatem aut Christiano nomini inimica sunt tantum abest ut statuam, *Dn. Meierus in Colleg. Argent. de A. R. D. tb. 57.* ut potius asferam, dignas ipsis pœnas constitutas esse, ob insignem illam malitiam, quam exercent, dum in mari alienis inhiant navibus, commerciorumq;

ac

ac navigationum libertatem tollunt. Hodierna luce generali consuetudine receptum, ut piratae capite plectantur, & juxta portus in terra palo infigantur, referente *Ampl. Dn. Strauch/ Antec. Jen. Cap. 9. th. 5. de Imp. Mar.*

§. II. Jactus non nisi naufragii metu praesente ac justo laboranteq; nave faciendus est *l. 2. in pr. ff. ad L. Rb. id est, summâ, urgente & inexcusabili necessitate.* Si quis autem citra ullum vitae periculum, non imminente maris tempestate, nec salutis causa aliquid de navi in mare ejecerit, pro derelicto id habitum censei, cum *Petro Heigio ad §. ult. Instit. de R. D. fateor.* Aliter res sese habet, si compulsus necessitate urgente hoc facit, quando nimirum subita aut gravis procella tam vehementer jactat navim, ut naufragii certe malum instet, nisi jactu mercium navis allevetur.

§. 12. Merces jacta quando sunt, damnum hoc contributione relevari debet. Aequissimum enim est, ut contributione omnium sarciantur, quod pro omnibus damnum contingit, *l. 1. ff. ad L. Rb. de jactu,* praesertim contributione eorum, qui amissis rebus aliorum suas salvas retinuerunt, alioqui perituras, atq; in hoc facti sunt locupletiores, *l. 2. eod. Dn. Habn. & Zoes. ad L. Rb. de jactu.* Quod quo fiat dilucidius, exemplo licet declaremus. Cum in eandem navim varia mercium genera complures mercatores coëgisent, praetereaq; multi vectores, sicuti & liberi, navigarent in ea, tempestate gravi coorta, necessario jactura facta erat. Quæsitâ deinde sunt hæc, an omnes jacturam præstare debeant: & si qui tales merces imposuissent, quibus navis non oneraretur, veluti gemmas ac margaritas: & quæ portio præstanda esset, & an etiam

pro liberis capitibus dari oporteat: & qua actione ea res
expediri queat. Placuit interpretatione legis Rhodia,
omnes, quorum quid interfuisset mercium causa serva-
tarum jacturam fieri, conferre oportere, qua id tribu-
tum ex lege ob res servatas deberent. Itaq; dominum
etiam navis pro portione, quod navim habeat salvam,
obligatum esse. Nam & è contrario, si quid ipse navis le-
vandæ causa abjiciat, ut trabem, &c. contributio locum
habet, *l. amissa 5. in fin. hoc tit.* Agitatum etiam est, an ve-
stimentorum cujusq; & annulorum æstimationem fieri
oporteat. Et omnium visum est, nisi si qua consumendi
causa imposita forent: quo in numero sunt cibaria. Nec
enim hæc unius sed omnium gratia imponi videntur:
eo magis, quod si quando ea deficient, quod quisq; ha-
bet, in commune ferre debeat, *l. 2. §. cum in eadem 2. ff. ad
L. Rb. de jactu.* Corporum autem servorum fit æstima-
tio, non etiam liberorum: nam ne potest quidem: *l. liber
homo 13. ad L. Aq. Wesemb. in Parat. ad hunc tit.* Non tamen
contributio instituenda videtur, nisi res jactæ perierint,
nam si postea recipiantur, collatio exoneratur, & quod
contributum est, repetitur, *l. 2. §. 7. ff. ad L. Rb. de jactu.*
Quocirca etiam si jactu navis levata, postea tamen tem-
pestate pereat, nihil contribuendum est, nisi merces per-
ditæ extrahantur.

§. 13. Non rarò autem fit, ut navis plus æquo onerata,
ex immoderata lucrandi ipsius magistri vel exercitoris
aviditate, orta tempestate, adversus fluctuum insultum
exurgere nequeat, sed opprimenda veniat, numne & ibi
collatio instituenda? & respondet Paulus *l. 2. §. 1. ff. ad L.
Rb. de jactu*: nullam faciendam esse collationem, si de-
terior

terior facta sit navis aut si quid exarmaverit: quia dissimilis earum rerum cat. si sit, quæ navis gratia parantur, & earum, pro quibus mercedem aliquis accepit; Nam etsi faber incudem aut malleum fregerit, non imputaretur ei, qui locaverit opus: sed si voluntate vectorum, vel propter aliquod merum imperium id factum sit, hoc ipsum sarciri oportet. Imò nec tunc culpa caret nauta, quando imperitè & temere extra tempora convenientia navem in periculum navigationis conjicit, sic si minus idoneæ navi res imposuit, aut si magister navis sine gubernatore in flumen navim immiserit, & tempestate orta, temperare non potuerit, & navem perdiderit, per *l. item queritur 13. §. 1. & 2. ff. locati cond.* Quando autem navi integrâ & solidâ non plus onerata, iusto ac legitimo tempore iter ingreditur nauta, mox superveniente impetuosisima procella, tentatis prius omnibus, quæ nauclerum strenuum atq; peritum decent, levandæ navis causa jactum permittit, satis futurum existimans ut pars pereat quam totum, siquidem ex duobus malis eligendum minus regula communis docet, contributio omnino instituenda erit.

§. 14. An autem furtum committat iste, qui res ejectas ad se rapit, quæsitum memini? *§. v. §. 10.* puto distinguendum esse, an nimirum rem sustulerit lucri faciendi causa, an minus, si prius, non negandum arbitror, quippe cum omnes scire debeant, quod suum non est, hoc ad alios modis omnibus pertinere, *l. ult. C. unde vi.* Nemo enim tanta necessitate coactus, liberalitatem exercere præsumitur, *l. rem legatam 18. ff. de adim. leg.* ac qui rem invenit & istam non reddidit, rapuit istam. Ast, si non ut

C 3

lucre-

lucratur, sustulit, sed redditurus ei, cujus id esse postea apparuerit, furti non tenetur. Proinde si nescit cujus sit, recte probeq; faciet, si libellum proponat, aut ex suggesto publico faciat proclamari, se talem invenisse rem, & redditurum ei, qui suum id esse demonstraverit: Hoc enim facto palam ostendet, se non tulisse rem animo furandi, *l. falsus 43. §. 8. & seqq. ff. de Furtis. Schneidew. ad §. ult. Instit. de R. D.* sed domino restituendi, afflicti afflictionem diminuendi ejusq; fati miserescendi.

§. 15. Libello proposito, insinuationeq; praconis voce facta, si nemo sese offert, qui rem ut suam reperat, nonne quod inveni, teneam dicamq;, quod Deus mihi dedit, cui habeo reddere? Diversorum Doctorum diversa hac de quaestione sententia est; nonnulli putant, post propositum edictum, comparente verò domino vel non, inventori partem tertiam, alteram domino vel magistratui cedere, alii, rem inventam retinere inventorem posse, si pauper sit, dives verò si sit, vel in egenorum vel in Ecclesiae usum eam convertere debere; Consuetudo forsan judicium dabit, ad hanc enim, ubi non liquet, provocandum est.

§. 16. Cum navis fune rupto aut cum à nullo regeretur, quandoq; anchoris alligata fuit, in aliam incurrit navim eiq; damnum dedit, cujus tunc quaeso culpa erit? Domini esse, quod non firmioribus funibus alligasset, & de gubernatore idoneo mature prospexisset, nonnulli Doctorum aestimant: Alii putant, distinguendum esse, an navis quae anchoris probe alligata steterisset, fune rupto forte incurrerit ac tales adhibiti sint funes, qui frangi non potuissent, cum nautas dubiis se maris fluctibus

bus non nisi firmisssimis credere funibus & anchoræ va-
lidissimæ, testatur frequentissima experientia; proinde
cum hæc mera sint contingentia, domini culpa hic nulla
esse posset per *l. contractus 23. ff. de R. J.* adversus enim
vim tempestatis quæ facit ut navis non regatur, nihil po-
test humana virtus, *Dn. Meier. in Colleg. Arg. Det. 3. C. 6. ad
L. Ag.* cum ferrum etiam & fortissima quæq; frangi dam-
nificis ventorum turbinibus posse, æquè notum est. Ut
enim ille, qui vi ventorum & fluctuum navem suam in
alienam impegerit & obruerit, non tenetur de damno
l. 29. §. 3. ff. ad L. Ag. ita & qui impetu aquarum obrui-
tur, nihil est, quod ejus culpæ imputari queat, dum modo
casum legitime probet: *Anth. Perez, ad tit. Cod. de nau-
frag. n. 4. 2.* Si navis gubernatore destituta damnum fe-
cit, hæc verba, cum à nullo regeretur, non ita accipiendæ
sunt, ac si nemo præpositus, qui clavum teneret, sed qui
præfens quidem

--- --- --- at dum sidera servat
excusus puppi mediis effusus in undis.

Aut si servatus, turbantibus æquora ventis, clavum sentit
intractabilem, ita ut fati navem committere habeat;
quo casu cum à nullo regeretur, utiq; nec cum domino
agendum esse respondet *Jetus in l. 30. §. si navis ff. ad L.
Ag.* quod egregie confirmant verba *l. 29. §. 4. in med. ff. ad
L. Ag.* hæc sit tanta vis navi facta sit, qua temperari non po-
tuit, nulla in dominum danda actio. Et hæc paucilla illa
sunt, quibus primum in juris cathedra ingenii vires peri-
clitari volui, permittendum, putavi, quid juvenilibus co-
nariibus, cum illud verbum verum sit, qui nunquam ma-
lè, nunquam bene. Horum verò concinnatorum ab
æquo

æquo lectore veniam exposco: lirtus hic ubiq; legere sa-
tius duxi, quàm in primo tirocinio in altum provehi, cu-
jus profunditatem ingenii mei bolide non explorare,
nec cymbula meâ enavigare habeo: numeroq; suo ab-
solutum qu'd ex jure in vulgus edere velle, eorùm est
qui Themidis studiis innutriti sunt, à talibus verò in-
geniis discere mearum partium meaq; gloria est.

Corollaria

solummodò gemina hæc ob chartæ penuriam
apponere collibitum est:

1. *Usufructu omnium bonorum legato, as alienum ex
omnibus rebus deducendum est, l. 69. ff. ad L. Falc. l. fin. ff.
de usufr. leg. usufructuarius ergò aris alieni exolutioni sup-
positus non est, quod quidem Natta Tom. 1. Consil. 7. & Gui-
do Papa Dec. Gratianop. quest. 541 volunt; nec rectè hic
num. 1. per calendarium in l. 37. D. de usufr. leg. debita &
credita simul intelligit, id enim nomina duntaxat debito-
rum significat l. 64. D. de legat. 3. & l. 6. D. fundo instructo.*

2. *An Canonum Jure in C. 16. & 18. X. de Testam. filio
gravato, duas, unam Naturæ, alteram fideicommissi Jure,
quartas fas sit deducere, cum Domitio Labeone videtur que-
ri, arg. l. 27. ff. qui testam. fac. & tamen in dictis Capitu-
lis de Voluntate Papa, jus in universum de geminâ detra-
hendâ Quartâ constituentis, nihil apparet; Suorum
enim Commissariorum sententias tantum
confirmavit.*

*Deo ter Optimo Maximo immortalis
laus esto.*

ULB Halle
006 302 114

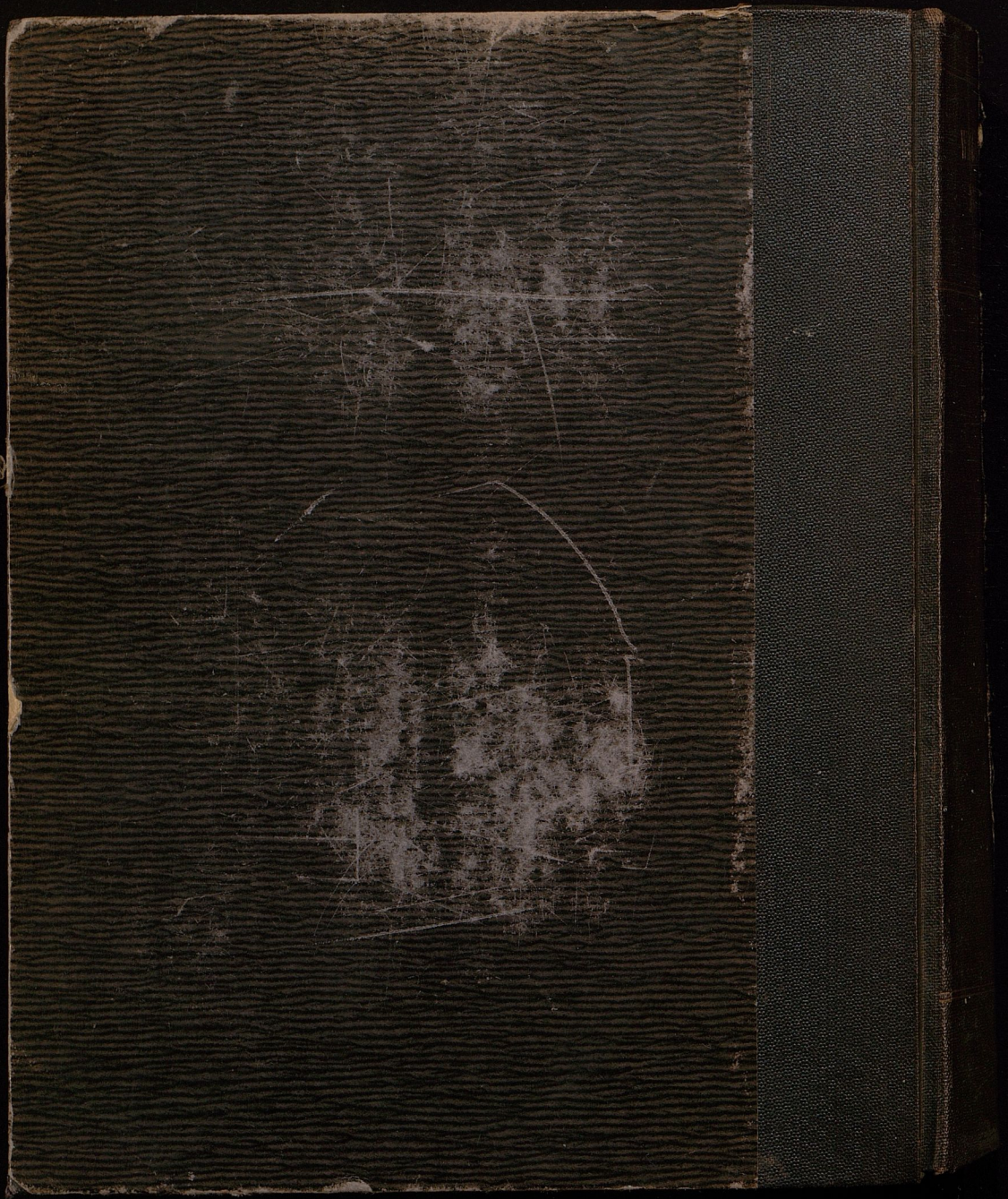
3

VB 17

12
OPE DIVINA, 1654 5
ET A MAGNIFICO ICTORUM ORDINE
FACTA POTESTATE, 18
DISSERTATIONEM

ad
**JUS MARITI-
MUM**

Spectantem,
PRÆSIDE,

P. 166.
DN. JOACHIMO Nergern/GRY-
PHYMONTE SIL: J. U. L. CURIÆ PRO-

VINCIALIS, SCABINATUS & Facult: Jurid: Proto-
Notario, nec non Consistorii Ecclesiastici, quod hic est,

Advocato Ordinario,

placido examini subjicit

BENEDICTUS Strauß/ VVitteb. Saxo

A. & R.

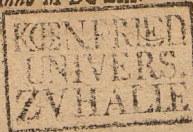
In Auditorio JurisConsultorum

ad Diem Aprilis. N. 45.

WITTEBERGÆ

Typis JOHANNIS RÖHNERI, Acad. Typogr.

Anno M DC LIX.

28.

